

ชื่อหนังสือพิมพ์ เชียงใหม่นิวส์	วันที่ 15 ส.ค. 2549	ปีที่ 16	ฉบับที่ 5509	หน้า 5
---	-------------------------------	--------------------	------------------------	------------------

ของดีที่วัดพระธาตุดอยคำ (ตอนที่ 5)

สัปดาห์นี้ขอขึ้นต้นด้วยคำขอภัยท่านผู้อ่าน จากความผิดพลาดเรื่องหัวข้อบทความในสัปดาห์ที่แล้ว ทำให้ผู้อ่านที่ติดตามมาตลอดรู้สึกสับสนเนื่องจาก หัวข้อที่ถูกต้องควรเป็น “ของดีที่วัดพระธาตุดอยคำ (ตอนที่ 4) แต่ทำไมหัวข้อกลับกลายเป็นเรื่องราวของพระกรุณาธิคุณที่ผ่านมาแล้วถึง 1 เดือนด้วยความตกใจที่คิดว่าเป็นความผิดพลาดของผมเอง ก็ลองตรวจสอบไปยังต้นฉบับ ปรากฏว่าหัวข้อที่เราส่งไปถูกต้องแล้ว พลังนี้ใจใจ “ผิดพลาดครั้งที่สองแล้วนะเนี่ย” สงสัยคราวหน้าต้องหามาตรการป้องกัน เพื่อไม่ให้เกิดความผิดพลาดขึ้นอีก

สัปดาห์สุดท้ายของพระพิมพ์สามหอม และเรื่องราวของบทความ “ของดีที่วัดพระธาตุดอยคำ” ในความตั้งใจตั้งแต่แรก ผมต้องการจบเรื่องราวทั้งหมดภายใน 4 ตอน แต่ไม่สามารถทำได้เนื่องจากยิ่งเขียนก็ยิ่งมีรายละเอียดมากขึ้นเรื่อยๆ และผมต้องการให้ท่านผู้อ่านได้รับเนื้อหาที่ครบถ้วนสมบูรณ์กว่าบทความที่ผ่านมา จึงต้องเพิ่มเติมรายละเอียดเข้าไปอีกพอสมควร ความเดิมในสัปดาห์ที่แล้ว ได้กล่าวถึงประวัติการพบพระพิมพ์สามหอมไปแล้ว

ในสัปดาห์นี้ขอเริ่มเรื่องราวด้วย ลักษณะพิมพ์ทรง และอายุสมัยการสร้าง เมื่อพูดถึงพิมพ์ทรงของพระสามหอม พระพิมพ์นี้นับได้ว่าเป็นพิมพ์ทรงที่งดงามมากพิมพ์หนึ่งในบรรดาพระพิมพ์สกุลหริภุญไชยทั้งหมดเลยทีเดียว แต่ยังคงมีคำถามจากนักนิยมพระทั่วไปว่า “อายุสมัยการสร้างเท่ากับพระพิมพ์ของลำพูนหรือไม่” คำอธิบายที่ดีที่สุดที่สามารถบอกกล่าวถึงยุคสมัยการสร้างของพระพิมพ์นี้คือพระพิมพ์นี้น่าจะได้รับอิทธิพล และรูปแบบการสร้างมาจากพระพิมพ์พุทธคยาของอาณาจักรพุกาม ในประเทศพม่า (ดูภาพเปรียบเทียบระหว่างพระสามหอมและพระพิมพ์ขุ่มพุทธคยา) ตามยุคสมัยการสร้างพระพิมพ์พุทธคยานี้ได้

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	15 ส.ค. 2549	16	5509	5

อ้างอิงจากหนังสือประมูลของบริษัท Sotheby ในต่างประเทศ ได้ยืนยันว่า พระพิมพ์ขี้ผึ้งพุทธคยาแบบพุกาม มีอายุราวพุทธศตวรรษที่ 16-17 เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับยุคสมัยของอาณาจักรล้านนาปรากฏว่า เป็นช่วงปลายของอาณาจักรหริภุญไชย แต่เนื่องจากต้องคำนึงถึงระยะเวลาในการถ่ายทอดศิลปะและอารยธรรม ทำให้พระพิมพ์สามหอม ซึ่งเชื่อกันว่าประยุคต์มาจากพระพิมพ์พุทธคยา น่าจะถูกสร้างปลายพุทธศตวรรษที่ 17 เนื่องจากเมื่ออาณาจักรล้านนาเข้ามาแทนที่ของอาณาจักรหริภุญไชยแล้ว ความนิยมในการสร้าง

พระพิมพ์ดินเผาจะลดลง แต่นิยมสร้างพระพิมพ์โลหะมากขึ้น เพราะฉะนั้นพระพิมพ์สามหอมนี้น่าจะมีอายุราว 800 ปี
 หมายเหตุ วันที่ 16 ส.ค. 2550
 เปรียบเทียบพระสามหอมกับพระพิมพ์อื่นๆ จากกรุเดียวกัน

เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับพระคง และพระเสี้ยวที่พบจากแหล่งเดียวกันพบว่า เนื้อหา พิมพ์ทรง และความงดงามของศิลปะยังมีความแตกต่างกันพอสมควร ทำให้สันนิษฐานได้ว่า ช่างผู้ชำนาญที่สร้างแม่พิมพ์ของพระทั้งสามพิมพ์นี้ไม่น่าจะถูกสร้างขึ้นโดยช่างคนเดียวกัน แต่พระพิมพ์สามหอมจะถูก

สร้างขึ้นก่อนหรือหลัง พระคงและพระเสี้ยว เป็นเรื่องที่พิสูจน์ได้ยาก เนื่องจากไม่สามารถหาข้อมูลเอกสารเพื่อยืนยันได้

พิจารณาเนื้อหาของพระกรุด้วยคำ ล่องพิจารณาวัสดุที่ใช้ทำพระพิมพ์สามหอม พบว่าเป็นเนื้อดินที่มีลักษณะละเอียด ผิวพระส่วนใหญ่มีารักปรากฏให้เห็น บางองค์มีมาก บางองค์มีน้อย ขึ้นอยู่กับสภาวะแวดล้อมที่พระพิมพ์นั้นๆ ฝังอยู่ สำหรับพระคงและพระเสี้ยว มีให้เห็นบ้างที่มีความหนักนุ่มของเนื้อในลักษณะเดียวกันกับพระสามหอม บางองค์มีารักเหมือนกัน แต่สุดแตกต่างกันไปเล็กน้อย

เมื่อนำเอาข้อสันนิษฐานหลายอย่างมารวมกัน จึงทำให้เชื่อได้ว่า พระสามหอม กรุวัดดอยคำ น่าจะถูกสร้างขึ้นก่อน พระคง และพระเสี้ยว จากกรุเดียวกันนี้ แต่คงไม่นานมากนัก แต่เนื่องจากไม่มีเอกสารใดสามารถยืนยันถึงความเก่าแก่ของพิมพ์พระคงและพิมพ์พระเสี้ยวได้ ทำให้ผู้นิยมพระส่วนใหญ่เหมารวมว่ามีอายุเท่ากัน

ถึงแม้ยังไม่มีเอกสารใดยืนยันได้ว่า พระพิมพ์ทั้งสามแบบนี้มีอายุเท่าใด แต่สิ่งที่เชื่อได้คือพระพิมพ์ทั้งสามนี้มีอายุตั้งแต่ปลายยุคหริภุญไชยลงมาถึงยุคก่อนสถาปนาอาณาจักรล้านนา จึงทำให้พระทั้งสามพิมพ์นี้มีความน่าสนใจไม่แพ้พระพิมพ์อื่นๆ ที่พบในบริเวณจังหวัดเชียงใหม่เลยทีเดียว พบกันสัปดาห์หน้าครับ

● อนุรักษ์ โอจรัสพร ●
www.antiqueofsiam.com

พระพิมพ์ขี้ผึ้งพุทธคยา แบบพุกาม

พระสามหอม กรุวัดดอยคำ จ.เชียงใหม่